

international
council of
design

tasarımcılar için mesleki davranış kuralları

professional code of conduct
for designers

TÜRKÇE

Turkish translation by:

GMK

turkish graphic designers
association

07 MAR 2023

Grafik Tasarımcılar Meslek Kuruluşu (GMK) olarak 1993 yılından bu yana üyesi olduğumuz Uluslararası Tasarım Konseyi'nin (ICoD) tasarım alanında yol gösterici metni *Tasarımcılar için Mesleki Davranış Kuralları'nın* Türkçeye çevrilmesine öncülük etmekten mutluluk duyuyoruz.

Bu kılavuzla mesleki farkındalığın artmasına katkı sağlamak, tasarım alanında üretim yapan meslektaşları ortak tavırda buluşturmak, böylelikle mesleğin saygınlığını ve toplum tarafından algılanışını sağlamlaştırmak ana hedeflerimizden. Ayrıca Türkiye'de yüzlerce grafik tasarım eğitim programının neredeyse tamamı Türkçe eğitim veriyor ve her sene binlerce genç tasarımcı profesyonel hayata adım atıyor. Bu kılavuz, meslek ilkelerinin yaygınlaşmasında ve etik davranış biçimlerinin benimsenmesinde eğitim kurumları için uluslararası geçerliliği olan bir temel kaynak niteliğinde olup konuya ilişkin Türkçe rehber eksikliğini de gidermeyi amaçlıyor.

GMK olarak, tasarım alanında dünyanın dört bir yanından meslek örgütlerini ve eğitim kurumlarını buluşturan ICoD'nin 60 yıllık bilgi ve deneyimiyle ortaya koyduğu bu önemli belgeyi tüm meslektaşlarımızla paylaşıyoruz.

**Prof. Melike Taşcıoğlu Vaughan
Yönetim Kurulu Üyesi
*Grafik Tasarımcılar Meslek Kuruluşu (GMK) ve
Uluslararası Tasarım Konseyi (ICoD)***

içindekiler

table of contents

04	önsöz	04	foreword
06	SÖZLÜK	06	LEXICON
	TASARIMDA PROFESYONELLİK		PROFESSIONALISM IN DESIGN
	bölüm 01: mesleki performans		part 01: professional performance
08	yüksek mesleki standartları ve yetkinlik düzeylerini korumak	08	maintaining high professional standards and levels of competence
09	“iyi tasarım”	09	‘good design’
09	sürekli mesleki gelişim (hayat boyu öğrenme)	09	continuing professional development (lifelong learning)
09	tevazu	09	humility
	bölüm 02: mesleki davranış		part 02: professional conduct
09	meslek etiği	09	professional ethics
09	mesleği savunma ve eğitim	09	advocating and educating
10	yasal uyumluluk	10	legal compliance
10	taahhütlere bağlılık	10	honouring commitments
10	sözleşmelerin açık ve anlaşılır olması	10	clear contractual understandings
10	fikrî mülkiyet hakları	10	intellectual property rights
11	çıkar çatışması	11	conflict of interest
11	tavsiyeler	11	recommendations
12	müşteri gizliliği	12	client confidentiality
12	adil ücretlendirme	12	fair compensation
12	adil rekabet	12	fair competition
13	temsil	13	representation
13	çalışanlara etik muamele	13	ethical treatment of employees
13	yerel meslek örgütünün ve topluluk altyapısının desteklenmesi	13	support your local organisation and design community infrastructure
	bölüm 03: mesleğin toplumsal sorumluluğu		part 03: professional responsibility to society
14	çevresel sürdürülebilirlik	14	environmental sustainability
14	sosyal eşitlik	14	social equity
15	kültürel çeşitlilik	15	cultural diversity
15	tasarımların kapsayıcılığı	15	inclusivity of designs
15	kamu güvenliği	15	public safety
15	erişebilirlik	15	accessibility
16	gücün kötüye kullanılması	16	abuse of power
16	teknolojik yeniliğin kullanılması	16	ramifications of technological innovation
16	kaynak kullanımı, lojistik ve tedarik zinciri esnekliği uygulamaları	16	sourcing, logistics and supply-chain resilience implications

önsöz

foreword

Tasarım bir meslek pratiğidir. Tasarımın evrensel düzeyde mesleki saygınlığının inşası için, müşterek bir meslek ahlakı ve ortak amaç anlayışının yaygın kabul görmesi gerekir. Bir disiplinin mesleki saygınlığı, ancak o mesleği icra edenlerin ortak tavrıyla inşa edilebilir.

Mesleki saygınlık, kendine ilişkin farkındalık ve kendini tanımlamayla başlar. Bir disiplinin toplum nezdinde meslek olarak kabul görmesi, ancak geniş bir meslektaş topluluğu ortak bir yaklaşımı benimsediğinde mümkün olabilir. Bir disiplin, ancak bu standartlar sağlandıktan sonra, ona duyulan saygıdan, edindiği statü ve yarattığı etkiden, bağımsız olmaktan ve ona atfedilen değerden yararlanır. Peki, ortak amaç nasıl şekillenir ve ülkeler ve kültürler arasında müşterek bir profesyonellik ahlakı nasıl geliştirilir? Bir mesleğin belirleyici niteliği, kabul edilmiş Mesleki Davranış Kurallarıdır.

Tasarımcılar İçin Mesleki Davranış Kuralları belgesi, Uluslararası Tasarım Konseyi tarafından uluslararası bir standart ve referans olarak sunulmaktadır. Bu, meslek kuruluşlarına kendi meslek ilkelerini inşa edebilecekleri bir temel sunmayı, eğitim kurumlarına müfredatlarını oluşturmada katkı sağlamayı amaçlayan teşvik edici bir belgedir. Uluslararası standartlara uymayı amaçlayan her tasarımcı için bir rehberdir.

Design is a professional practice. To establish the professional standing of design worldwide, it is necessary to have a broad acceptance of a shared professional ethos and a sense of common cause. Only the collective action of practitioners can establish the professional standing of a discipline.

Achieving professional standing begins with self-awareness and self-definition. Only when the broad community of practitioners adopts a common approach can wider society be expected to acknowledge the professional status of the discipline. Once these standards are established, the discipline benefits from enhanced respect, status and influence, independence and assigned value. But what form does common cause take and how is a shared ethos of professionalism communicated across countries and cultures? A defining attribute of any profession is an accepted Professional Code of Conduct.

This document, the *Professional Code of Conduct for designers*, is presented by the International Council of Design as an international standard and reference. It is an aspirational document, intended to serve as a touchstone for professional associations crafting their own Codes, and to support educational institutions developing curricula. It is a tool for any designer who seeks to adhere to international standards.

Tasarımcılar, münferit olarak, Uluslararası Tasarım Konseyi'nin üyeleri değillerdir. Konseyin üyeleri, tasarımcıları temsil eden, onlara eğitim veren ve tasarımın gelişmesi için çalışan kurumlar ve meslek örgütleridir. Konseyin üyesi olan pek çok meslek örgütünün, üyeleri için bağlayıcı olan ya da –üyelikleri dahilinde– uymaları gereken bir tüzüğü ya da yazılı etik ilkeleri mevcuttur. Bunların bir listesini, belgenin sonundaki Dizin'de sunuyoruz. Bu tüzükler, ilgili bölgelerdeki tasarımcılara daha ayrıntılı, yerel ve bağlama özel bir çerçeve sunmaktadır.

Uluslararası bir kuruluş olarak amacımız, tasarım mesleğini icra eden herkese, bilhassa bölgelerinde geçerli mevcut bir meslek tüzüğüne erişemeyenlere ulaşmaktır. Bu belge, bir kılavuz niteliği taşımaktadır ve bireyler üzerinde yasal bir bağlayıcılığı bulunmamaktadır.

Individual design practitioners are not direct Members of the International Council of Design. The Council's Members are organisations and institutions that represent designers, educate designers and promote design. Many of the Council's Professional Member organisations have their own Codes of Conduct or Codes of Ethics, which their members are bound by, and which they—within their own membership—enforce. We have provided a list of these Codes in the Appendix of this document. These Codes provide a more granular, local and context-specific framework for the designers in those regions.

As an International body, our concern is with all design practitioners, and particularly those that do not have access to an existing professional Code in their regions. This document is offered as guidance and is not intended to be legally enforced on individuals.

Tasarım eğitimi veren kurumların dikkatine

Bu belge, profesyonel tasarımcıların mesleki davranışlarına odaklanmaktadır. Geleceğin tasarımcıları için bir temel niteliğindeki bu ilkelerin tasarım eğitimi programlarının müfredatlarına dahil edilmesini ve tasarımcılara eğitim süreçlerinin daha en başından mesleki sorumluluklara karşı saygı aşılama çabılımasını umuyoruz. Bu önemli çabayı tasarım eğitimi veren kurumların ve tasarımcı meslek kuruluşlarının işbirliği içinde göstermesini öneriyoruz.

Note to design education institutions

This document focuses on the conduct of professional designers. As the incubator of future practitioners, we hope that these principles are incorporated in the curricula of design education programmes and that efforts are devoted to instilling a respect for professional responsibilities early in the education process. We suggest that design education institutions and professional designer organisations collaborate in this important effort.

SÖZLÜK

LEXICON

ERİŞİM: kimi durumda bir nesnenin, arayüzün vb. tasarımına özgü niteliklerden kaynaklı olarak, tasarımcı (bilerek veya bilmeyerek) bir kısım kullanıcının erişimini kolaylaştırdığı gibi başkalarınınkini engelleyebilir. Tasarımın 'erişimi belirleyiciliğine' dair verilecek örnekler arasında ileri yaşta kişiler tarafından okunamayan yazı tipleri, belirli bilgilere erişimi kolaylaştıran veya engelleyen web sitesi navigasyonları, engellilerin erişimini göz önünde bulundurmeyen iç mekân tasarımları, bir dil grubuna ait kişiler için anlaşılır ama bir diğeri için anlaşılır olmayan işaretler, kamusal alanda tek türlü kullanımı destekleyen ama farklı kullanımları göz önünde bulundurmeyen eşyalar (örneğin üzerinde oturulabilen ama uzanılmayan banklar) sıralanabilir.

GİZLİLİK ANLAŞMASI: taraflar arasında gizlilik temelli bir ilişki kuran bir yasal anlaşmadır. Tasarımcılardan ticari sırları, geliştirilmekte olan yeni ürünleri, patentleri veya bir proje üzerinde çalışırken bilgisine sahip olabilecekleri diğer gizli iş planlarını korumak üzere bir gizlilik anlaşması imzalamaları istenebilir.

TEMELLÜK: bir tasarım ya da yaratıcı çalışmanın oluşturulmasında veya düzenlenmesinde, başkasına ait çalışmaların (tasarımlar, illüstrasyonlar veya fotoğraflar...) kullanılması. Şayet yeni bir eser oluşturulurken kullanılan mevcut eser belirgin bir değişikliğe uğruyorsa, örneğin kolaj yapılıyorsa, bu durum genellikle adil kullanım çerçevesinde kabul edilir. Bununla birlikte, özellikle mevcut eser esas yaratıcısının bilgisi veya izni olmadan veya çok az değişiklikle kullanılıyorsa, bu durumda temellük ciddi telif hakkı ve etik sorunları doğurabilir.

KÜLTÜR YAĞMACILIĞI: 'Kültürün Suistimali' olarak da geçer. Egemen kültüre mensup olanların dezavantajlı konumdaki veya azınlık bir kültürün unsurlarını kendine mal etmesidir. Bu durum, 'kültür hırsızlığı' olarak kabul edilir.

ÇIKAR ÇATIŞMASI: bir kişinin resmî konumu gereği yaptığı eylemler ve aldığı kararlardan şahsi yarar sağlaması durumu.

AKILCI TÜKETİM: aşırıya kaçmayan, çevreye, kültüre ve topluma saygılı bir tüketim modelini öngören bir anlayıştır.

TESCİL HAKKI: tescil hakkı, telif hakkı sahiplerinin manevi hakkı olarak kabul edilir. Telif hakkı sahiplerinin manevi hakları arasında tescil hakkı, bütünlük hakkı (çalışmanın zarar verici biçimde çarpıtılmasının önlenmesi), bir çalışmanın takma adla veya isimsiz olarak yayınlanması hakkı vb. sayılır. Bazı ülkelerde (örneğin Fransa'da) manevi haklar güçlü biçimde desteklenir.

ACCESS: sometimes, by virtue of attributes inherent to the design of an object, interface or other, the designer can control accessibility to certain users and block accessibility to others (knowingly or not). Some examples how design 'controls access' would be typeface that is illegible to older people, website navigation that can make certain information easy to access or not, interior design that excludes people with disabilities signage that is clear for one language group but not another or public furniture that promotes one type of use and excludes another (i.e. benches that allow sitting but not lying).

NON-DISCLOSURE AGREEMENT: a legal contract that creates a confidential relationship between parties. Designers may be asked to sign a non-disclosure agreement to protect trade secrets, new products in development, patents, or other confidential business plans which they may become aware of while working on a project.

APPROPRIATION: the use of pre-existing works (such as existing designs, illustrations, or photography) in the creation or composition of a design or creative work. If the appropriated works are significantly altered in the creation of a new work, such as a collage, the use is often deemed to be a fair use. However, appropriation can raise significant copyright and ethical concerns, particularly if the existing works are used without the original creator's knowledge or permission, or if the appropriated works are used with little alteration.

CULTURAL APPROPRIATION: also called 'Cultural Misappropriation' is when members of a dominant culture adopt elements of a disadvantaged or minority culture. This is seen as 'stealing' from a culture.

CONFLICT OF INTEREST: a situation in which a person is in a position to derive personal benefit from actions or decisions made in their official capacity.

RATIONAL CONSUMPTION: the notion that a model of consumption is possible that need not be excessive and can be respectful of the environment, culture and society.

RIGHT OF ATTRIBUTION: the right of attribution is considered a moral right of copyright holders. Moral rights for copyright holders include right of attribution, right to integrity (preventing prejudicial distortions of the work), right to have a work published pseudonymously or anonymously, etc. Some countries have very weak support for moral rights of copyright holders, but in other countries (i.e., France) there is strong support for moral rights.

TELİF HAKKI: bir fikrî mülkiyetin yaratıcısına veya sahibine söz konusu eseri basmak, yayınlamak, çoğaltmak, dağıtmak, eseri icra etmek yahut bir başkasına icra etme iznini vermesi için sağlanan münhasır yasal hak. Bir eserin telif hakkıyla doğup korumaya alındığı kabul edilir. Ancak eser, somut biçimde (dijital dosyalar dahil) ortaya konmalı ve asgari özgünlük standartlarını karşılamalıdır.

FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI: yazılı eserler, sanat eserleri, tasarımlar, resimler, semboller, müzik eserleri, filmler, yazılımlar, icatlar vb. yaratılmış eserler üzerindeki gayrimaddi haklardır. Çoğu ülkede fikrî mülkiyet hakları kapsamlı dört kategoriye ayrılır: telif hakları, patentler, ticari markalar ve ticari sırlar. Fikrî mülkiyet hakları, 'hak sahipleri'ne (yaratıcılar, yazarlar, mucitler, işletmeler) verilen münhasır haklardır. Fikrî mülkiyet hakları, yaratıcıların, meydana getirdikleri eserlerden para kazanmalarını ve kâr elde etmelerini sağlayarak yaratıcı ifadenin, yeni teknolojilerin, yeni icatların gelişimini teşvik eder ve ekonomik büyüme sağlar.

YEŞİL AKLAMA (GREENWASHING): 'whitewashing' (aklama) teriminden uyarlanan bu deyim, genellikle bir işletme veya ürünün çevresel etkileriyle ilgili yanlış, yanıltıcı veya abartılı bilgileri ifade eder. Çevreye gerçekten fayda sağlamadan, tüketicinin çevreyi destekleme arzusunu sömüren, genellikle reklam veya pazarlama departmanlarınca kullanılan yanıltıcı bir uygulamadır.

KORSANLIK: fikrî mülkiyet hakları kapsamında korunan eserlerin, hak sahibinin izni olmaksızın kullanılmasıdır. Korsanlık, ticari sırlar gibi maddi olmayan eserlerin çalınmasının yanı sıra müzik kayıtları, kitaplar, dijital yazı karakterleri ve filmler gibi yaratılmış eserlerin izinsiz olarak çoğaltılmasını kapsayabilir. Bu tür korsan eserler genellikle gayriresmî piyasada çok düşük fiyatlara satılır ve bu da meşru hak sahiplerinin gelir kaybına yol açar.

İNTİHAL: bir başkasının çalışmasını veya fikirlerini alıp kendisininmiş gibi gösterme eylemidir.

KONKUR PROJESİ: konkur projesinin tanımı şudur: Profesyonel tasarımcılar ve kuruluşlar tarafından, genellikle bir yarışma kapsamında ve katılımcıların yeni iş almasına vesile olması için ücretsiz ya da cüzi bir ücret karşılığında gerçekleştirilen (belgeli danışmanlık da dahil) tasarım işi. Konsey, tüm profesyonel tasarımcıların bu tür çalışmalardan kaçınmasını tavsiye etmektedir.

ADİL KULLANIM: Adil kullanım ('Adil anlaşma' olarak da bilinir) telif hakkına sahip bir eserin izin alınmadan, herhangi bir ücret veya telif ücreti ödmeden belirli amaçlarla kullanımına izin veren yasal bir kavramdır. Adil kullanım uygulaması, genellikle inceleme, haber raporlama, öğretim ve bilimsel araştırma amaçlı çalışmalar için geçerlidir.

COPYRIGHT: the exclusive legal right granted to the creator or owner of intellectual property to print, publish, reproduce, distribute, or perform that work, or to authorise others to do so. A work is considered copyrighted upon creation. However, it must be fixed in tangible form (including digital files), and it must meet minimal standards of originality.

INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS: the intangible rights to created works, such as written works, works of art, designs, images and symbols, musical works, filmed works, software, inventions, and other works. In most countries, intellectual property rights cover four broad categories of rights: copyrights, patents, trademarks, and trade secrets. Intellectual property rights are exclusive rights, granted to 'rightsholders' (creators or authors, inventors, and businesses). By enabling creators to monetize and profit from their work, intellectual property rights encourage the development of creative expression, new technologies, and new inventions, resulting in economic growth.

GREENWASHING: An adaptation of the term 'whitewashing' this expression refers to false, misleading or exaggerated information concerning environmental impact, generally of a business or product. A deceitful practice, generally adopted by advertising or marketing departments, to benefit from consumer desire to support the environment, without actually benefitting the environment.

PIRACY: the exploitation of works protected under intellectual property rights, without the permission of the rightsholder. Piracy can include the theft of intangible works, such as trade secrets, as well as the unauthorised reproduction of created works, such as music recordings, books, digital typefaces, and films. Such pirated works are often sold for substantially reduced prices on the grey market, diverting income away from the legitimate rightsholders.

PLAGIARISM: the act of taking someone else's work or ideas and passing them off as one's own.

SPECULATIVE PRACTICE: Speculative practices (also called 'spec work' or 'free pitching') are defined as: design work (including documented consultation), created by professional designers and organisations, provided for free or for a nominal fee, often in competition with peers and often as a means to solicit new business. The Council recommends that all professional designers avoid engaging in such practices.

FAIR USE: Fair use (also known as 'Fair Dealing') is a legal concept that allows the use of copyrighted material for certain purposes without obtaining permission and without paying a fee or royalty. Purposes permitting the application of fair use generally include review, news reporting, teaching, or scholarly research.

tasarımda profesyonellik

professionalism in design

Profesyonellik, 'ekonomik kazançtan ziyade iyi iş yapmayı ve işin ekonomik veriminden ziyade niteliğini gözetmeyi' öne süren bir anlayıştır. 'İyi' ve 'kaliteli' iş yapmak ne demektir?⁰¹ Buna göre, bir meslek mensubu, ücretli bir hizmet sunma yükümlülüğünün ötesinde yaşadığı topluma karşı da sorumludur. Bu, bir şeyi doğru ve genel olarak mesleğe karşı uzun vadeli bir güven oluşturduğu için yapmakla, başkaları üzerindeki etkisini dikkate almadan, anında kişisel kazanç veya tatmin elde etmek için yapmak arasındaki farktır.

'Profesyonel olmak' üç unsurun birleşimiyle ortaya çıkar. Bir profesyonel şu ilkelere bağlıdır:

- yüksek standartta **mesleki performans**
Yüksek standartta tasarım hizmetleri sunacak kişisel yeterliliği ortaya koymak. Bu ilke, hem ön hem de sürekli eğitime, profesyonel yaklaşıma, zihniyete ve bakış açısıyla ilgilidir.
- yüksek standartta **mesleki davranış**
Doğruluk, dürüstlük, şeffaflık, vb. Bu ilke, etik uygulamalar, müşteriler, iş arkadaşları ve meslektaşlarla olan ilişkilerle ilgilidir.
- yüksek standartta **toplumsal sorumluluk**
Bu ilke, daha geniş bir çevreye, insanlığa ve gezegene yönelik mesleki yükümlülüklerle ilgilidir.

Tasarım mesleğinin itibarı tüm tasarımcıların bireysel performansıyla şekillenir. Tasarımcılar meslektaşlarına karşı, temsilcileri olma hasebiyle kamu nezdinde mesleğin değerlerini alenen korumak ve mesleğin algılanmasını olumlu yönde etkilemek üzere her zaman yüksek standart seviyesini muhafaza etmekte net bir sorumluluğa sahiptir.

I. MESLEKİ PERFORMANS

Yüksek mesleki standartları ve yetkinlik düzeylerini korumak

İyi tasarım yapmak tasarımcının mesleki sorumluluğudur. Kullanıcılara hizmet eden, dahası onları memnun eden ve onlara her zaman fayda sağlayan tasarımlar yaparak en yüksek hizmet kalitesini sürdürmek tasarımcının sorumluluğundadır. Bunlar,

01 Freidson, Eliot. *Professionalism, the third logic: on the practice of knowledge*. Bibliovault OAI Repository, the University of Chicago Press, 2001.

Professionalism is "an ideology that asserts greater commitment to doing good work than to economic gain and to the quality rather than the economic efficiency of work".⁰¹ What does it mean to do 'good', 'quality' work? It follows that a professional is accountable to the societies they live in that goes beyond their obligation to perform a remunerated service. It is the difference between doing something because it is right and builds long-term confidence in the profession at large, and doing something for immediate personal gain or gratification, regardless of the impact on others.

We contend that what is called 'being a professional' is a combination of three elements. A professional has a commitment to:

- a high standard of **professional performance**
Ensuring personal capacities to provide high standard design services; this is based on initial and on-going education, and on a professional approach, mindset and outlook.
- a high standard of **professional conduct**
Integrity, honesty, transparency, etc.; this relates to ethical practices and relationships with clients, collaborators and colleagues.
- a high standard of **professional responsibility to society**
This relates to professional obligations to the greater community, humanity and the planet.

The reputation of the design profession stands on the individual performance of all designers. Designers have a clear responsibility to their peers to publicly uphold the values of the profession as representatives thereof and to maintain a high level of standard at all times so as to positively affect perception of the profession.

I. PROFESSIONAL PERFORMANCE

Maintaining high professional standards and levels of competence

Designers have a professional responsibility to create good designs. It is the designer's responsibility to maintain the highest quality of service, creating designs that serve and even delight users and always benefit them. This is done by adhering to design

01 Freidson, Eliot. *Professionalism, the third logic: on the practice of knowledge*. Bibliovault OAI Repository, the University of Chicago Press, 2001.

tasarım metodolojilerine bağlı kalarak araştırma safhasından nihai teslimine kadar sürecin tüm etaplarının yeterli ve kapsamlı biçimde ilerlediğinden emin olarak gerçekleştirilir. Tasarım çözümleri uygun, anlaşılır, gerekli ve kullanılabilir olmalıdır. İyi bir tasarımın değerlendirilmesi, hedef kullanıcı veya ödeme yapan müşteriyle bitmez; tasarımın üretimi açısından etkisinin yanı sıra yaşam döngüsü boyunca oluşturacağı ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel etkileri de kapsar.

‘İyi Tasarım’

Her tasarım ‘iyi’ değildir. Belirlenmiş işlevinin ötesinde, nihai ürünün –yani tasarım– yaratacağı sosyal, kültürel, ekonomik ve çevresel etkiyi de ürettiği çözümün ayrılmaz parçaları olarak dikkate alınmalıdır. Tasarımların toplum ve gezegenimiz üzerinde, genellikle belirli bir ürün veya mesajın niyetlerinin ve erişim alanının çok ötesinde muazzam bir etkisi vardır. İyi düşünülmüş tasarım bir değer yaratır. Yetersiz bir tasarım bir hasarı da beraberinde getirir. Tasarımcılar sorumluluklarını önemsiz görmemelidir. Tasarımların yalnızca küçük bir yüzdesi isabetlice tüm bu kriterleri karşılıyor olarak tanımlanabilir, bu da ‘iyi tasarımın’ nadir olduğu anlamına gelir.

Sürekli mesleki gelişim (hayat boyu öğrenme)

Mevcut yetkinlik düzeyini korumak ve geliştirmek, bilgi ve becerilerini onlara mesleki bir temel sağlayan yükseköğretim kurumlarındaki eğitim sonrasında da sürekli güncellemek tasarımcıların mesleki yükümlülüğüdür. Bu yükümlülük, yeni teknolojiler konusunda sürekli öğrenmeyi, çevresel etki konusundaki (malzemeler, üretim teknolojileri ve enerji kullanımı ve kullanım ömrü gibi yaşam döngüsel etkilere ilişkin) son gelişmeleri izlemeyi, gelişen sosyal ve kültürel trendleri araştırmayı, değişen yasal çerçevelere uyumlanmayı ve tasarımlarının psikolojik ve fizyolojik etkilerini anlamayı kapsar.

Tevazu

Kendi fikirlerimize hayran olmak kolay, ancak biz kendi zevkimiz için tasarlamıyoruz. İyi tasarım, eleştiriyi kabul etme ve ona değer verme, açık fikirli olma, ekipler halinde çalışma ve (uzmanları, müşteriyi, son kullanıcıyı, meslektaşlarını, işbirlikçilerini ve toplumu) dinleme becerisiyle ortaya çıkar.

II. MESLEKİ DAVRANIŞ

Meslek etiği

Bir tasarımcı, her şeyden önce, üstlendiği her işte onur, haysiyet, doğruluk, dürüstlük, ahlak ve bütünlük değerlerini korumalıdır.

Mesleği savunma ve eğitim

Tasarımın değerini müşterilere, son kullanıcılara, hükümetlere ve topluma aktarmak tasarımcının sorumluluğundadır. Tasarımcılar, tasarımın eşitlik, sağlık ve güvenlik, yaşam kalitesi, çevresel sürdürülebilirlik, kapsayıcılık, erişilebilirlik, kültürel çeşitlilik ve insani koşulların iyileştirilmesi konularını ele alma potansiyelini ortaya koyan etkin savunucuları olmalıdırlar. Yetersiz bir tasarımın potansiyel

methodologies and assuring that all parts of the process, from research to final deliverable, are done adequately and thoroughly. Design solutions should be appropriate, intuitive, necessary and useable. Evaluation of a good design does not end with the targeted individual user or paying client but includes the impact of the design in terms of its production, as well as the economic, social, cultural and environmental impacts of the design—throughout its life cycle.

‘Good Design’

Not all design is ‘good’. Beyond its narrowly intended function, the outcome—the design—must consider the social, cultural, economic and environmental impact as integral parts of the solution. Designs have enormous impact on society and on our planet, often far beyond the intentions and reach of a particular product or message. A worthwhile design creates value. A poorly conceived design causes damage. Designers must not take their responsibilities trivially. Only a small percentage of designs can accurately be described as meeting all these criteria, meaning that ‘good design’ is rare.

Continuing professional development (lifelong learning)

After receiving formal education in institutions of higher education, where most designers obtain a foundation for practice, in order to maintain and grow these competencies, designers have a professional obligation to continuously update their knowledge and skills. This could mean training in new technologies, keeping up with recent environmental impact science (pertaining to materials, manufacturing technologies and life-cycle impacts like energy usage and end-of-life), researching evolving social and cultural trends, keeping up with changing legal frameworks or understanding the psychological and physiological impacts of their designs.

Humility

It is easy to fall in love with our ideas, but we do not design for our own pleasure. Good design comes from the ability to accept and value criticism, be open-minded, work in teams, and listen (to experts, to the client, to the end user, their peers, their collaborators and the general public).

II. PROFESSIONAL CONDUCT

Professional ethics

Above all, a designer should uphold the values of honour, dignity, truthfulness, honesty, morality and integrity in everything they undertake.

Advocating and educating

It is the responsibility of designers to convey the value of design to clients, end users, government and the general public. They should be active advocates in showing the potential of design to address issues of equity, health and safety, quality of life, environmental sustainability, inclusivity, accessibility, cultural diversity and the advancement of the human condition. It is also important to address the potential negative

olumsuz etkilerini; olası sosyal, kültürel ve çevresel etkileri ve kişisel gizliliği tehdit eden olası teknoloji ve veri manipülasyonunun sonuçları bakımından ele almak da önemlidir. Bunu yaptıklarında, tasarımcıların yarattıkları etkiyle beraber hizmetleri karşılığında topladıkları takdir ve itibar da artar.

Yasal uyumluluk

Tasarımcılar, çalıştıkları ülkedeki tüm yasal yükümlülüklerin savunucusu olmalıdır. Bu yükümlülükler; telif hakkı ve yasal düzenlemeler, yazıtı ve görüntü lisansları, korsanlık, intihal ve temellük ile sağlık ve güvenlik standartları, çevre standartları, raporlama, ürün yeterlilik testi, fikrî mülkiyet mevzuatı ve diğer ilgili yasa ve yönetmeliklere ilişkindir.

Müşteri farkındalığı

Müşterileri, fikri mülkiyet hakları, veri koruma yönetmeliğine ilişkin konular, mahremiyet hakları, işin itibarı, sağlık ve güvenlik standartları, çevre standartları, erişilebilirlik standartları vb. konularda bilgilendirmek tasarımcının görevidir.

Taahhütlere bağlılık

Mesleki itibar gereği, tasarımcılar müşterilere, tedarikçilere, işbirlikçilere ve çalışanlara yazılı, sözlü veya sözleşmelerden doğan taahhütlerini her zaman yerine getirmelidir. Bir tasarımcı, mesleki davranış kurallarını ihlal eden veya edebilecek bir taahhütte bulunmamalıdır.

Sözleşmelerin açık ve anlaşılır olması

Sözleşmeler, bir projenin kapsamını ve niteliğini, verilecek hizmetleri ve bu hizmetler karşılığındaki ödeme şeklini, olası tüm bedeller veya ücretler dahil olmak üzere, açık ve kapsayıcı şartlar ve koşullar aracılığıyla açıkça tanımlanmalıdır. Sunulan tasarım hizmetleriyle ilgili tüm maliyetler önceden açıkça belirtilmelidir. Tasarım süreci, potansiyel olarak ortaya çıkabilecek maliyetlerin kaynaklarını içerir şekilde açık ve net açıklanmalıdır. Tasarımcı, sözleşmede belirtilmeyen herhangi bir ödeme almamalıdır.

Yüklenicilik

Tasarımcı, bir tasarım projesinin bazı kısımlarını bir yükleniciye veriyorsa, bunun hakkında müşterisini bilgilendirmeli ve bu konuda onayını almalıdır. Tasarımcı ile herhangi bir alt yüklenici arasında resmî bir anlaşma yapılmalı ve tasarımcı müşterisini bundan haberdar etmelidir.

Fikrî mülkiyet hakları

Faaliyet gösterdiği ülkede geçerli olsun ya da olmasın, bir tasarımcının kendi telif haklarının yanı sıra diğer fikrî mülkiyet haklarını ve başka yaratıcıların fikrî mülkiyet haklarını kavraması, bunlara saygı duyması ve müşterilerini bu konuda bilgilendirmekle yükümlüdür.

impacts of poorly conceived design in terms of possible social, cultural and environmental impacts and implications of possible technological and data manipulation impacting privacy. In so doing, the stature of designers is enhanced, along with their influence and appreciation of the value of their services.

Legal compliance

Designers should uphold all legal obligations in the country they practice. This may relate to copyright and regulation, font and image licensing, piracy, plagiarism and appropriation, as well as health and safety standards, environmental standards and reporting, adequate product testing, Intellectual Property (IP) legislation and any other relevant laws and regulations.

Client awareness

It is the role of the designer to inform clients about intellectual property rights, issues relating to data protection regulation, privacy rights, crediting work, health and safety standards, environmental standards, accessibility standards, etc.

Honouring commitments

As a matter of professional reputation, designers should always honour their written, verbal and contractual commitments to clients, suppliers, collaborators and employees. A designer should not enter into a commitment that is or could cause a breach of codes of professional conduct.

Clear contractual understandings

Contracts should clearly describe the scope and nature of the project, the services to be rendered and the manner of compensation for those services, including all potential fees or charges, through clear and inclusive terms and conditions. All costs associated with the design services offered should be clearly stated in advance. The design process should be explained clearly as to convey the sources of costs that could be potentially incurred. The designer should not receive any form of undisclosed compensation.

Subcontracting

If subcontracting portions of a design project, the hiring designer should inform their client and obtain their approval. A formal agreement should be established between the designer and any subcontractors and the designer should keep their client informed of these.

Intellectual property rights

Whether applicable in the country in which a designer practices or not, the professional designer is beholden to understand and respect their own copyrights and other intellectual property rights and the intellectual property rights of other creatives, and to transmit this information to clients.

Tasarımcının fikrî mülkiyet hakları

Bir tasarımcı, genel olarak meslektaşlarının hakkını korumak için tasarımlarının fikrî mülkiyet haklarından uygun tazminat ve yasal belgeler olmaksızın feragat etmemelidir. Tasarımcı, çalışmalarının izinsiz kopyalanması veya kullanılmasına izin vermemelidir. Hakkını ihlal edenlerle iletişime geçerek çalışmayı kullanmayı bırakmalarını istemeli veya kullanım için bir tazminat ödenmesini talep etmelidir. Tasarımcı, çalışmalarının teknik ve pratik olarak mümkün olduğu her durumda, kaynak göstermeksizin kullanılmasına izin vermemelidir.

Başkalarının fikrî mülkiyetini kullanmak

Tasarım profesyonelleri genellikle fotoğraf, patentli bileşenler, illüstrasyon, tipografi, tekstil tasarımı, yazılı materyaller gibi farklı yaratıcı disiplinlerden çalışmalarını kullanırlar. Başkalarının çalışmalarını kullanırken, hak sahiplerinin iznini almalı, lisansını temin etmeli ve kaynak göstermelidirler. Tasarımcılar, açık rızası olmaksızın ve doğru kaynak göstermeden bir başkasının işini kullanmamalı, kopyalamamalı ve bu değerleri kesinlikle korumalıdır.

Veri kullanımı ve gizlilik

Veri toplama ve veri madenciliğine dayalı mevcut teknolojiler, önemli gizlilik sorularını da gündeme getirmektedir. Tasarımcılar, tasarımlarıyla uygun standartların sunulmasını ve sürdürülmesini sağlamak bakımından elverişli bir konuma sahiplerdir. Bir tasarımcı, son kullanıcıyı yanlış yönlendiren veya aldatan, kendi gizliliğini baltalayan veya bilmeden kendi çıkarlarına aykırı herhangi bir tasarıma yol açmamalı veya böyle bir tasarım gerçekleştirmemelidir.

Çıkar çatışması

Tasarımcılar, meslek yaşamlarının belirli aşamalarında kendilerini çıkar çatışması içinde bulabilirler. Tasarımcının, mesleki yeterliliği dahilinde aldığı kararlardan veya eylemlerinden şahsi çıkar elde etme konumunda olduğu durumlar, şeffaflığı sağlamak amacıyla ayrıntılı biçimde izah edilmelidir.

Tavsiyeler

Profesyonel bir tavsiye istendiğinde, bir tasarımcı, ilişkili olduğuna dair bir ön bilgi vermeden kendi işyeri veya bir başka işyerinin hizmetlerini önermemelidir. Açıkça belirtmedikçe, herhangi bir şekilde kazanç sağladıkları bir üçüncü-taraf şirketi tavsiye etmemelidirler.

Rakip müşterilerle çalışma

Tasarımcının, potansiyel bir müşterinin rakibiyle doğrudan bir çalışma ilişkisi mevcutsa, çıkar çatışmasını önlemek için her iki müşteriyi de usulüne uygun olarak bilgilendirmelidir.

Jüri üyeliği

Tasarımcı, kendisinin veya kendi işyerinin çıkar sağlayacağı bir jüride yer almamalıdır. Herhangi bir jüri çalışmasında jüri üyesi olarak yer alan bir tasarımcı, kendisine ait yahut kendisinin veya işyerinin yararlandığı, yararlanacağı herhangi bir çalışma hakkında bir yargı sunmamalı ve oylamadan geri çekilmelidir.

The designer's intellectual property rights

A designer must not give up the intellectual property rights of their designs without appropriate compensation and with appropriate legal documentation so as not to undermine the rights of all designers. Designers must not allow that their work be copied or used without permission and are encouraged to contact copyright infringers to request that they cease using the work or compensate the designer for the use. Designers must not allow their work to be used uncredited, where technically and practically possible.

Using the intellectual property of others

Design professionals often use works from other creative disciplines, including photography, patented components, illustration, typography, textile design, written materials, etc. When using the work of others, permissions must be obtained, licenses procured, and credit given. Designers must not use the work of others without their express consent and attributing proper credit. They must not take credit for the work of others. They must not copy the work of others. Designers must uphold these values strictly.

Data use and privacy

Current technologies based on data collection and mining raise important privacy questions. Designers are well positioned to ensure that proper standards are introduced and maintained by their designs. A designer should not cause or create any design that misleads or deceives the end user into volunteering information, undermining their own privacy, or otherwise unknowingly acting against their own interests.

Conflict of interest

Designers can find themselves in conflicts of interest in certain facets of their professional life. Situations in which the designer is in a position to derive personal benefit from actions or decisions made in their professional capacity must be adequately disclosed to insure transparency.

Recommendations

When asked for a professional referral, a designer should not recommend the services of their own studio or a studio they are related to without disclosing the relationship. They must not recommend any third-party company from which they expect to receive compensation of any kind, unless explicitly disclosed.

Working with competing clients

If the designer has a current working relationship with a direct competitor of a potential client, both the clients should be duly informed so as to avoid conflict of interest.

Sitting on a jury

A designer should not sit on a jury where they or their studio will stand to benefit from their participation in the jury. A sitting design juror must disclose and recuse themselves from any judgement on any work that is their own or that they or their studio have or will derive benefit from.

Müşteri gizliliği

Bir tasarımcı, müşterilerinin gizliliğine saygı göstermeli ve bu gizli ilişki kapsamında elde edilen özel bilgilerin, rekabet avantajı sağlayan (patentler, fikri mülkiyet vb.) bilgilerin korunmasını sağlamalıdır. Müşteriden vasıtasıyla elde edilen ayrıcalıklı bilgiler (gelecek planları, üretim kapasitesi ve iş stratejisi dahil) gizli kabul edilmelidir. Tasarımcı, müşterinin onayı olmadan ayrıcalıklı bilgileri hiçbir zaman paylaşmamalıdır.

Adil ücretlendirme

Tüm tasarımcılar adil ücretle çalışmalıdır. İş kaybetmemek adına müşteriye adil piyasa değerinin altında ücret teklif etmek, tasarımcıların çalışmalarının değerini düşüreceğinden etik değildir.

Değere karşı maliyet

Tasarımcı, rekabet söz konusu olduğunda sadece fiyatı temel almamalıdır. Tasarım, piyasa fiyatı üretim maliyeti veya kullanım değerine eşit olan bir meta değildir. Tasarım, müşteriler kadar son kullanıcılar için de değer yaratan bir faaliyettir. Tasarımcı, emeğinin karşılığını, yalnızca ürettiği hizmetin maliyetini karşılamak için değil, yarattığı değerden pay alacağı, adil bir biçimde almalıdır. Salt ücrete dayalı bir rekabet, hem mesleğin değeri hem de tasarımcıların iyi tasarım üretme yetisine zarar verir ve sonuçta değer yaratma potansiyelini genel olarak düşürür.

Tasarımcılar, meslek örgütleri aracılığıyla, tasarımın yarattığı değeri adil biçimde paylaşan ve müşteriler, son kullanıcılar ve tüm insanlığın çıkarları doğrultusunda değer yaratmanın en üst düzeye ulaşmasını teşvik edecek kazanç yöntemlerini savunmalıdır.

Konkur projesi

Tasarımcılar hiçbir koşulda konkur projelerine başvurmamalıdır. Konkur projesi, bir ücretli iş sözleşmesi elde etme umuduyla ücretsiz iş sağlayan bir uygulamadır. Bu uygulama bazı endüstrilerde yaygın olsa da, tasarım açısından etik dışı kabul edilir. Konkur projesi, tasarım hizmetinin değerini düşürür ve zayıf tasarımlara mahal verir.

Pro bono

Latince 'pro bono', genelde 'bilabedel' gibi anlaşılır. Aslında terimin gerçek manası 'yararlılık için'dir. Haklı bir amaç için çalışmak teşvik edilir. Ancak, tasarımcı ile alıcı arasındaki çalışma ilişkisi ayrıntılı ve net biçimde belirlenmeli, tanımlanmalı ve bir sözleşmeyle saptanmalıdır. Hak sahipliği de dahil olmak üzere karşılıksız çalışma koşullarına sıkı sıkıya uyulmalıdır. Sunulan tasarım hizmetinin değeri, hizmeti karşılıksız alan tarafa açıkça iletilmelidir.

Adil rekabet

Bir işi alma sürecinde tasarımcılar arasındaki rekabet şeffaf ve dürüst olmalıdır. Hiçbir tasarımcı, kendini veya rakiplerini yanlış tanıtmamalı, kendi yaratmadığı işler için övgü almamalı, deneyim veya yeterlilik düzeyi, statüsü veya bağlı olduğu gruplar vs. hakkında doğru olmayan iddia ve yanıltıcı beyanlarda bulunmamalıdır.

Client confidentiality

A designer should respect the confidentiality of their clients, ensuring that any private information, competitive advantage (patents, intellectual property) or other information obtained within this confidential relationship is protected. Privileged information obtained through the client relationship (including future plans, production capabilities and business strategy), should be treated as confidential. The designer should not, at any time, divulge privileged information without the consent of the client.

Fair compensation

All designers should work for fair compensation. Offering rates below fair market value to clients to win contracts is unethical, as it undermines the value of the work of all designers.

Cost versus value

Designers are discouraged from competing purely on the basis of price. Design is not a commodity with a market price equal to its cost of production or utility value. Design is an activity that creates value for clients and end users. Designers should be fairly compensated for a share of the value they create and not simply for the cost of providing the service. Pure fee competition undermines the value of the profession, the ability of designers to produce good design, and ultimately reduces the potential for value creation.

Designers, through their professional organisation, should advocate for design procurement methodologies that fairly share the value created by design, and incentivise the maximisation of value creation in the interests of clients, end users and all of humanity.

Speculative practice

Designers should under no conditions participate in what is called speculative practice or 'spec' work (also known as 'free pitching'). Spec work is providing unpaid work in the hopes to obtain a paid contract. Though this practice is common in some industries it is considered unethical in design. Spec work diminishes the value of design services and it encourages poor practice.

Pro bono

It is widely misunderstood that the Latin 'pro bono' means 'for free'. In fact, the term means 'for good.' To work to advance a deserving cause is encouraged. However, the precise working relationship between the designer and the recipient should be carefully determined, defined and described in an agreement. The conditions of unremunerated work, including ownership of rights, should be adhered to strictly. The value of the design services rendered should be communicated clearly to the pro bono recipient.

Fair competition

Competition among designers for contracts should be transparent and honest. No designer should: misrepresent themselves or their competitors, take credit for work that they did not create or make untrue claims or misleading statements about experience or level of qualifications, standing or affiliation.

Haksız itibarsızlaştırma

Bir tasarımcı, hiçbir koşulda bir meslektaşının itibarına zarar vermemelidir. Tasarımcılar, meslektaşları hakkında dürüst ve adilce konuşmalı, iş, tanınırlık veya başka herhangi bir nedenle rekabet amacıyla bir diğerine iftira atmamalıdır. Meslektaşlara temel mesleki saygıyla yaklaşılmalıdır.

Temsil

Tasarımcılar temsil bilinciyle hareket etmeli ve bu temsil niteliğini eğitim için bir fırsat olarak ele almalıdırlar. Tasarımcılara ve fikri haklara saygı konusunda asgari standartları karşılamayan etkinliklerde yer almamalıdırlar. 'Temsil bilinciyle hareket etme'ye örnek olarak bir jüride yer alma, konferansta konuşmacı olma ya da bir serginin küratörlüğünü yapma sayılabilir. Ardında gizli yüksek ücretler bulunan ödüller, telif haklarını hiçe sayan sergiler, tasarımı yanlış tanıtan konferanslar tasarımcıları ve tasarımı düzgün temsil etmeyen olaylar arasındadır.

Çalışanlara etik muamele

İnsan haklarına saygılı güvenli bir çalışma ortamı her çalışanın hakkıdır. Çalışanlar adil biçimde terfi ve iş almalı, ayrımcılığa maruz kalmamalıdır. İşverenler, çalışanlarına hem maaş hem de fazla mesai söz konusu olduğunda adilce ve yeterli bir ödeme yapmalıdır. İşverenler, çalışanlarının mesleki gelişiminden ve yeni bir görev söz konusu olduğunda çalışanlarına danışmanlık, işbaşı eğitimi veya ücretli eğitim gibi olanakları sağlamaktan sorumludur.

Ücret eşitliği

Ücret eşitliği ilkesi, iki ayrı iş, işverenin faaliyetine eşit düzeyde değer katıyorsa, o işte çalışanların da eşit ücret alması gerektiğini kabul eder. Bu ilkeye, sıklıkla cinsiyet eşitsizlikleri söz konusu olduğunda atıfta bulunulur, ancak başka durumlar için de geçerli olabilir.

Yerel meslek örgütünün ve topluluk altyapısının desteklenmesi

Tasarımın bir meslek olarak tanınırlığını artırmak amacıyla tasarımcılar, kendi yerel ve uluslararası tasarım meslek kuruluşlarını etkin biçimde desteklemelidir. Tasarımcılar savunuculuk, danışmanlık, tasarım yarışmalarında jüri vb. yollarla kendi topluluklarının etkin bir parçası olmalıdırlar. Profesyonel tasarımcılar tasarım eğitiminde yer almalı, tasarım eğitimi kurumları da tasarım profesyonelleriyle ve onları temsil eden kuruluşlarla etkileşim içinde olmalıdır. Tasarımcıların, tasarım mesleğinin birikimini ve duruşunu geliştirecek ticari ve akademik araştırmalar yapmaları teşvik edilir. Meslek savunusu ve eğitim en iyi, eşgüdümlü çabalar ve mesaj verme yoluyla gerçekleştirilir.

Unfair damage to reputation

Under no circumstances should any designer damage the reputation of another. Designers should speak with candour and fairness of their colleagues and not participate in slander as a basis to compete for work, recognition or for any other reason. Basic professional respect should be accorded to colleagues.

Representation

Designers acting in a representational capacity should consider these an opportunity to educate. They should not take part in events that do not comply with basic standards for respecting designers and intellectual copyright. Examples of 'acting in a representational capacity' could be sitting on a jury, speaking at a conference, curating an exhibit. Awards that have high hidden fees, exhibits that do not respect copyrights, conferences that misrepresent design, are all examples of events that diminish designers and design.

Ethical treatment of employees

Employees deserve to work in a safe work environment that respects their basic human rights. Promotions and job assignment should be fair and non-discriminatory. Employers should compensate their employees fairly and adequately, both in salary and the payment of overtime. Employers are responsible for the professional development of their employees, which they can do by assigning mentors for new tasks, on-the job training or paid instruction.

Pay Equity

Principle of pay equity proposes that if two different job posts contribute equal value to their employer's operations, then the employees in those positions should receive equal pay. This is often referred to regarding gender disparities but can be applied in other situations.

Support your local organisation and design community infrastructure

In order to enhance recognition of the design as a profession, designers should actively support their local and international professional design organisations. Designers should participate actively in their community through advocacy, mentorship, judging design competitions, etc. Professional designers should be involved in design education and design education institutions should interact with design professionals and the organisations that represent them. Designers are encouraged to undertake research, both commercial and academic, that advances the knowledge and standing of the design profession. Advocating and educating is best accomplished through coordinated efforts and messaging.

III. MESLEĞİN TOPLUMSAL SORUMLULUĞU

Tasarımcılar, artık evrensel olarak benimsenmiş, büyümeye dayalı ekonomik modelde kritik bir rol oynamaktadırlar. Bu model, artan üretim ve tüketim yoluyla sürekli büyüme üzerine kuruludur. Bu modelin sınırları da aşıkâr; sonuçlarına tanıklık ediyoruz: ekolojik bozulma, büyüyen sosyal eşitsizlik ve kültürün tektipleştirilmesi.

Tasarımcılar sadece ürünler ve mesajlar yaratmazlar. Stereotipler, davranışsal yönlendirmeler ve kültürel başarı kurguları yoluyla tüketme arzusunu canlandırmada merkezî bir rol oynarlar. Tüketimi başarılı biçimde artırmada eşsiz olan bu mesleki yetiler, alternatifler bulmak için de kullanılabilir.

Tasarımcılar, teknoloji ve yenilikleri tüm canlıların uzun vadeli fayda ve refahı için kullanarak daha akılcı bir üretim ve tüketim modelini arama sorumluluğuna sahiptir. Bu onları sadece kullanıcılar ve insanlık değil, müşterilerinin gözünde de daha değerli kılacaktır.

Çevresel sürdürülebilirlik

Tasarımcılar, çevresel etkiyi en aza indiren tasarımlar yapmak için gereken bilim ve teknolojilere ilişkin çağdaş ve eleştirel bir anlayış doğrultusunda, malzemelerin, üretim süreçlerinin, enerji kullanımının, geridönüştürülebilirlik ve yeniden kullanılabilirliğin akılcı biçimde uygulanmasından sorumludur. Tasarımcılar, tasarımlarının 'tüm yaşam döngüsü'nün farkında olmalıdır.

Tasarımcıların sürdürülebilirliğe yapabilecekleri en önemli katkı, yetilerini hem üretimi (örn. yeni maddi malzemelerin hizmetlerle değiştirilmesi yoluyla) hem de tüketimi (örneğin, tasarımları daha dayanıklı hale getirip onları çok sık yenileme veya değiştirme ihtiyacını azaltarak ya da alternatifler sunma yoluyla yeni ürün tüketimini teşvik etmeyerek) azaltma amacıyla kullanmaktır.

Yeşil aklama

Tasarımcılar bilinçli olarak 'yeşil aklama', yani –pazarlama veya başka gerekçeler yoluyla– çevreye olduğundan daha duyarlı gibi görünen tasarımlar üretmemelidirler. Bir müşteriye, dağıtıcıya veya son kullanıcıya, kısmi veya yanıltıcı bilgi sunarak, mevcut eksiklikleri örtbas ederek veya örtterek, yanlış bilgi veya analiz sağlayarak bir tasarımın çevresel niteliklerini saptırmak veya abartmak etik değildir.

Sosyal eşitlik

Çalışmaları doğrudan erişimi düzenlediği ve sistemdeki eşitsizlikleri kalıcı hale getirebildiği veya ele alabildiği için, eşitsizliğin giderilmesi tasarımcıların mesleki yükümlülüğüdür. Bu nedenle tasarım profesyonelleri, çalışmalarının eşitsizliğe neden olabileceği olası durumların farkında olup bunları göz önünde bulundurmalı ve sistemdeki mevcut eşitsizliklerin kullanıcılar üzerindeki etkilerini azaltmayı amaçlamalıdır.

III. PROFESSIONAL RESPONSIBILITY TO SOCIETY

Designers play a critical role in the now universally adopted growth-based economic model. This model is founded on continual growth through increased production and consumption. The limits of this model are apparent, and we are witnessing the results: ecological degradation, widening social inequities and cultural homogenisation.

Designers do not only create products and messaging. They are central in stimulating the desire to consume through their creation of stereotypes, guidance of behaviour and cultural projections of success. These same professional capacities that have been so valuable to successfully grow consumption, can be employed to find alternatives.

Designers have the responsibility to seek a more rational production and consumption model, using their skills and position to utilise technology and innovation for the long-term good and for the well-being of all living things. In so doing, they become more valuable not only to their users and humanity, but also to their clients.

Environmental sustainability

Designers are responsible for implementing a rational utilisation of materials, manufacturing processes, energy usage, recyclability and re-usability by maintaining a critical contemporary understanding of the science and technologies necessary to create designs that minimise environmental impact. Designers should be aware of the 'whole life cycle' of their designs.

The most important contribution designers can make to sustainability is to use their capacities to influence the reduction of both production (e.g., replacement of new material goods by services) and consumption (e.g., by making designs more durable and reducing the need to replace them as often, or by reducing the desire to consume new products by offering an alternative).

Greenwashing

Designers should not knowingly develop designs that 'greenwash,' that is, designs that appear—through marketing or other stated claims—to be more environmentally sound than they are. To misrepresent or overrepresent the environmental qualifications of a design to a client, distributor or end user either by providing partial or misleading information, glossing over or covering up known shortfalls, or providing false information or analysis is unethical.

Social equity

Because their work directly controls access and can perpetuate or address systemic inequalities, designers have a professional obligation to address inequity. They should be aware and consider the possible ways their work can create inequality and aim to reduce the impacts of existing systemic inequities on their users.

Kültürel çeşitlilik

Çeşitlilik bir zenginlik ve değer kaynağıdır, saygı duyulup kutlanması gerekir. Beğenilerde belirleyici niteliği olan, başarı ve arzuya ilişkilendirilen eserlerin ve mesajların yaratıcıları olarak tasarımcılar, kültürü tanımlama konusunda muazzam bir güce sahiptir. Bu sorumluluğun, dünya kültür mirasının zenginliği ve çeşitliliğini hassasiyetle gözeterek uygulanması elzemdir. Tasarımcı, ait olmadığı kültürlerle etkileşim kurarken dikkatli olmalıdır, çünkü bu 'Kültür Yağmacılığı' veya 'Kültürün Suistimali' ile sonuçlanabilir (bkz. Sözlük).

Tasarımların kapsayıcılığı

Kapsayıcılık güçlü biçimde savunulmalıdır. Kavrayış ve dikkat eksiklikleri, bazı kullanıcılar için güvensiz hale gelen tasarımlara yol açabilir (örneğin, araba kazaları kadınlar için daha ölümcüldür) veya istemeden stereotipler yaratarak, yayarak beklenmedik farklı sonuçlar doğurabilir.

Tasarımlar (ör. elbise, mekânlar, nesnelere, medya) kasıtlı olsun ya da olmasın anlam taşır. Bu nedenle, tasarımların içerdiği değerler toplumun hiçbir kesimini olumsuz etkilememelidir. Tasarımcılar, tüm insan temsillerine saygıyla yaklaşarak (örn. cinsiyet kimlikleri, kültürel ve etnik geçmişleri, beden imgelerine ilişkin farkındalık) temel insan onurunu korumalıdır.

Tasarım ekiplerinin çeşitliliği

Tasarımlarda kapsayıcılık eksikliği sorunlarını ele almanın bir yolu, tasarımcılar arasındaki çeşitliliktir. Çeşitlilik barındıran tasarım ekipleri, birden çok bakış açısı ve yaklaşımı göz önünde bulundurdukları için daha iyi ve kapsayıcı sonuçlar ortaya çıkarır.

Kamu güvenliği

Tasarımcılar, yalnızca ürünlerinin son kullanıcılarının değil, tasarımlarından etkilenen herkesin güvenliğinden sorumludur. Tasarımcılar, tasarımları aracılığıyla üretim, nakliye, kullanım ve kullanım sonrası gibi tüm aşamalarda pek çok doğrudan ve dolaylı etkiye sahiptir. Dikkate alınan hususlar malzemelerin toksisitesi, bağımlı veya zorlayıcı davranışlara teşvik, mahremiyet hakları ve kişisel güvenliği de kapsamaktadır.

Erişilebilirlik

İnsanlar farklı biçim ve ölçülerde dünyaya gelir. Farklı cinsiyetler, farklı özellik ve fizyolojilere sahiptir. İnsanlar büyür ve yaşlanırken farklı gereksinim ve yetileri olur, farklı fiziksel ve bilişsel sınırlamaları mevcuttur, bazılarının bir yerde sabit olmamaya bağlı zorluk ve ihtiyaçları vardır. Belli grupların gereksinimleri açık ve nettir (örneğin, yeni göçmenler, dil engeli olan insanlar) ve onlar ile dahil oldukları grupları hedefleyen tasarımlarda bu gereksinimler dikkate alınmalıdır. Tek bir tasarım herkese uyamaz. Tasarımların her projenin kullanıcılarının taleplerine ne denli uygun olduğunu gözetmek tasarımcıların sorumluluğundadır.

Gücün kötüye kullanımı

Tasarımcılar, bilgilerini kullanıcı deneyimi oluşturmak ve bu deneyimi yönlendirmek için kullanırlar. Ancak, tasarım bazen kullanıcıyı farkında olmadığı davranışlara yönlendirebilir. Bu taktik, kullanıcının yararına hizmet etmek yerine müşterinin hedeflerini gerçekleştirmek

Cultural Diversity

Diversity is a source of variety and value and is to be respected and celebrated. As arbiters of taste and creators of artefacts and messaging associated with success and desire, designers have enormous power to define culture. It is essential that this responsibility be applied with sensitivity and appreciation for the wealth and variety of the world's cultural heritages. The designer should be careful when interacting with cultures that are not their own as this may result in 'Cultural Appropriation' or 'Cultural Misappropriation' (see Lexicon).

Inclusivity of designs

Inclusivity should be vigorously defended. A lack of understanding and attention can result in designs that become unsafe for certain user types (e.g. car accidents are more fatal to women), designs that unintentionally create or propagate stereotypes or other unintended consequences.

Designs (e.g., dress, spaces, objects, media) have meaning, whether intentional or not, and as such, the values that the designs embody should not negatively affect any sector of society. Designers should uphold basic human dignity by considering the respectful portrayal of all people (e.g., gender identities, cultural and ethnic backgrounds, awareness of body image issues, etc.)

Diversity of design teams

One way of addressing issues of lack of inclusivity in designs is through diversity among designers. Design teams that are diverse in composition produce better—and more inclusive—outcomes because they consider multiple perspectives and approaches

Public safety

Designers are responsible for the safety of not only the end user of their products, but also of all those impacted by their designs. Designers have multiple direct and indirect impacts through their designs through all stages of production, transportation, use and afterlife. Considerations include the toxicity of materials, incitement to addictive or compulsive behaviour, rights to privacy and personal safety.

Accessibility

Humans come in all shapes and sizes. Different genders have different attributes and physiologies. People have different needs and capacities as they grow and age. People have different physical and cognitive limitations and some have mobility challenges and needs. Certain groups have distinct needs (e.g., new immigrants, people with language barriers) and these needs should be considered in any design that is targeted to groups including them. One design cannot fit all. It is the responsibility of designers to consider how designs are carefully aligned to the demands of the users of each project.

Abuse of power

Designers use their knowledge to create and guide user experience. Design can sometimes manipulate the user into behaviours they are unaware of. If this tactic is used to further the objectives of the client (i.e., to sell something or receive a desired

için (yani, bir şey satmak veya istenen bir yanıt almak için) örtük veya açık olmayan bir şekilde kullanılırsa, haksız bir hile olarak kabul edilir.

Teknolojik yeniliğin sonuçları

Teknolojideki gelişmeler inovasyonun gidişatını belirler, ama genellikle öngörülemeyen ve istenmeyen sonuçlara da yol açabilir. Bu olası sonuçları ellerinden geldiğince değerlendirip öngörebilmek, müşterileri sonuçlar hakkında bilgilendirmek ve kullanıcıları korumaya çalışmak tasarımcıların sorumluluğundadır. Örnekler arasında, Yapay Zekâ (AI) uygulamaları oluşturulurken dikkate alınan etik çıkarımlar, veri madenciliğiyle ilgili gizlilik sorunları veya dijital alandaki manipülasyonlar olabilir. Yeni teknolojilerin denetçisi haline gelmeleri, hem kullanıcı hem de müşteriler nezdinde tasarımcıların değerini arttırmaktadır.

Kaynak kullanımı, lojistik ve tedarik zinciri esnekliği uygulamaları

Tasarımcının sorumluluğu, tasarımlarının beşikten mezara tedarik zinciri boyunca uzanır.

Tedarik zinciri

Tasarımcılar, olası olumsuz etkilerin önüne geçmek için belirledikleri malzemeleri ve öngördükleri üretim teknolojilerini araştırma sorumluluğuna sahiptir. Ayrıca, uzun tedarik zincirleri ve altyapı dayanıklılığı konularıyla ilgili lojistik ve kaynak kullanımı sorunlarını da dikkate almalıdır.

Ekstraksiyon etkileri

Tasarımcılar, kullandıkları malzemelerin ve onların bileşenlerinin, işçilerde sebep olduğu toksisite, çevresel hasar, flora ve fauna üzerinde yarattığı sonuçlar, harcanan enerji vb. dahil ekstraksiyon etkilerini göz önünde bulundurmalıdır.

Adil çalışma Koşulları

İster imalat ve montaj, ister giysi ve tekstil üretimi olsun, üretim tesisleri çalışanların koşulları açısından değerlendirilmelidir.

Gizli maliyetler

Bilgi mevcutsa veya ulaşılabilir durumdaysa, tasarımcı tasarımlarının sistem kaynaklı görünmez etkilerini dikkate almalıdır. Örneğin, sunucularda depolanan verilerin çevresel etkisi gibi.

Bir profesyonel olarak tasarımcının insanlığa karşı sorumluluğu çok büyüktür. Tasarımcılar, ekonomik olarak uygulanabilir, sosyal bakımdan eşitlikçi, kültür bakımından çeşitli ve çevre için sürdürülebilir bir gelecek tasarlamak için mücadele etmelidirler.

response) rather than serve the benefit of the user, in a way that is covert or non-explicit, it is considered unduly manipulative.

Ramifications of technological innovation

Advances in technology drive innovation but can often result in unforeseen and unintended consequences. It is the responsibility of designers to consider these possible outcomes to the best of their abilities, inform clients of the implications and attempt to protect users. Examples could be the ethical implications considered when creating Artificial Intelligence (AI) applications, privacy issues relating to data mining or manipulations in the digital sphere. By becoming gatekeepers of new technologies, designers enhance their value to users and clients alike.

Sourcing, logistics and supply-chain resilience implications

The responsibility of the designer extends up and down the supply-chain from cradle-to-grave of their designs.

Supply-chain

Designers have a responsibility to research the materials they specify and the manufacturing technologies they prescribe to counter potential negative impacts. They should also consider the logistical and resource utilisation implications relating to long supply-chains and infrastructure resiliency issues.

Extraction Impacts

Designers should consider extraction impacts for materials they use and their components including toxicity to workers, environmental damage, impact on flora and fauna, energy expended, etc.

Fair Working Conditions

Manufacturing facilities, whether for the production and assembly of products or clothes and apparel, should be considered in respect to the conditions of workers.

Hidden costs

If information is known and available, the designer must consider the hidden systemic impacts of their designs. For example, taking into consideration the environmental impact of data being stored on servers.

As a professional, a designer's responsibility to humanity is paramount. They should strive to design for a future that is economically viable, socially equitable, culturally diverse and environmentally sustainable.

The Council would like to thank the Turkish Graphic Designers Association (GMK) and the Editorial Board for the translation of the Professional Code of Conduct for designers into Turkish.

Uluslararası Tasarım Konseyi, Tasarımcılar İçin Mesleki Davranış Kuralları'nın Türkçeye çevirisi için GMK'ya ve GMK Yayın Kurulu'na teşekkür eder.

Editorial board/Yayın Kurulu

Zeynep Tonguç

President / Başkan, GMK

Osman Tülü

Board Member / Yönetim Kurulu Üyesi, GMK

Eda Sezgin

Editor / Editör, GMK Publications / GMK Yayınları

Ayşe Dağıstanlı

Turkish translation / Türkçe çeviri

The International Council of Design (ICoD) is a world body for professional design, representing more than 120 organisations in 55 countries. Founded as Icograda in 1963, it is a non-profit, non-partisan, member-based network of independent organisations and stakeholders working within the multidisciplinary scope of design.

ICoD actively works to promote the value of design practice, education, research and policy.

theicod.org

Uluslararası Tasarım Konseyi (ICoD), 55 ülkede 120'den fazla kuruluşu temsil eden profesyonel tasarım için dünya çapında bir meslek kurumudur. 1963'te Icograda adıyla kurulan Konsey, kâr amacı gütmeyen, tarafsız, tasarımın farklı disiplinlerinde çalışan bağımsız meslek örgütleri ve paydaşların oluşturduğu üye temelli bir ağıdır.

ICoD, tasarım pratiğinin, tasarım eğitiminin, tasarım araştırma ve politikasının değerini artırmak için etkin biçimde çalışmaktadır.

theicod.org

Grafik Tasarımcılar

Meslek Kuruluşu hakkında – GMK

Grafik Tasarımcılar Meslek Kuruluşu (GMK), 1978 yılında İstanbul'da kuruldu. Bağımsız tasarımcılar, reklam ajanslarının ve tasarım stüdyolarının yaratıcı kadroları, akademisyen ve öğrencilerden oluşan bir üye yelpazesine sahip kuruluş, Türkiye'de grafik tasarımın uluslararası standartlar ve çağcıl bir anlayışla gelişmesi için çalışmayı, mesleki ve sektörel sorunların çözümünde öncü bir aktör olmayı ve tasarımcının mesleki haklarının korunmasını amaçlıyor. 1981'den beri düzenlediği Grafik Tasarım Sergisi ve yaptığı yayınlarla Türkiye'de grafik tasarım alanında ciddi bir bellek oluşturan GMK, 1993 yılından beri Uluslararası Tasarım Konseyi (ICoD) ve 2012'den bu yana Yaratıcı Endüstriler Konseyi Derneği (YEKON) üyesidir.

About Turkish Graphic Designers Association – GMK

The Turkish Association of Graphic Designers (GMK) was founded in Istanbul in 1978. The organization, whose members range from creative staff of advertising agencies and design studios to academics and students, seeks to advance the field of graphic design in Turkey in accordance with a contemporary understanding and international standards, and to play a leading role in solving professional and sectoral problems, and to protect the professional rights of the designer. Creating a serious archive of graphic design in Turkey with its Graphic Design Exhibition organized since 1981 and design publications, GMK has been a member of the International Council of Design (ICoD) since 1993 and Creative Industries Council of Turkey (YEKON) since 2012.

Yayınlayan:

ICoD Sekreterliđi

Telefon: +1 514 875 7545

E-posta: info@theicod.org

Web sitesi: www.theicod.org

© 2023 International Council of Design